

COSA is in Nederland een nieuwe werkwijze voor de reïntegratie van daders van zedenmisdrijven. Het doel is het recidiverisico van zedendaders te verkleinen door hen intensief te ondersteunen bij en toezicht te houden op hun reïntegratie in de samenleving. Vrijwilligers spelen een cruciale rol. Zij zorgen ervoor dat de voormalige zedendader een nieuwe start kan maken en een verantwoordelijk leven kan leiden.

bulletin
nr. 3 - december 2010

In dit bulletin leest u over de stand van zaken van het project 'Circles-NL'. Het project onderzoekt of de invoering van COSA in Nederland haalbaar is. Het project kent nu drie deelprojecten:

- 'Programmabureau Circles-NL', dat zich richt op ontwikkeling, ondersteuning en onderzoek
- De regionale projecten 'Cirkels Brabant' en 'Cirkels Rotterdam', die in de praktijk de cirkels organiseren en uitvoeren
- Een Europees samenwerkingsverband 'Circles Europe: Together for Safety', waarin Nederland, Het Verenigd Koninkrijk en België samenwerken aan verdere verspreiding van COSA in Europa.

Uitbreiding regionale Cirkelprojecten

Dit jaar is gestart met het uitbreiden van de regionale Cirkelprojecten. Naast het arrondissement 's-Hertogenbosch, waar al twee cirkels actief zijn, werd uitgebreid naar het arrondissement Breda en startte Rotterdam-Dordrecht met de voorbereidingen voor een regionaal Cirkelproject. De regionale projectleiders en nieuwe cirkelcoördinatoren werden in oktober opgeleid. De verwachting is dat ook in de regio's Breda en Rotterdam-Dordrecht aan het eind van het jaar Cirkels gaan draaien. In de regio 's-Hertogenbosch zal het aantal Cirkels vanaf het eind 2010 gaan groeien naar acht.

COSA in de media

In juli en augustus 2010 kwam COSA uitgebreid in het nieuws. Aanleiding was de wervingscampagne voor nieuwe vrijwilligers. De campagne stond onder regie van afdeling Media & Communicatie van Reclassering Nederland. Het NOS-journaal besteedde aandacht aan COSA, er verschenen persberichten en artikelen in landelijke kranten, in regionale dagbladen en lokale huis-aan-huis bladen verscheen een advertorial om nieuwe vrijwilligers te werven. Tot slot van deze campagne gaven vrijwilliger Anke en Sjef van Gennip (directeur van Reclassering Nederland) in het praatprogramma Knevel & Van den Brink een toelichting op ons project. De berichtgeving werd massaal overgeno-

men door andere kranten en op internet. Daarna kwamen er veel verzoeken binnen om interviews te geven. Vrijwilligers Anke en Peter gaven interviews en slaagden er daarmee in om COSA 'een gezicht' te geven. Voor COSA is dit van groot belang. Zonder vrijwilligers geen COSA en wie kan het belang nu beter uitleggen een vrijwilliger zelf?

Nieuwe vrijwilligers

De media-aandacht heeft voor zowel Cirkels Brabant als Cirkels Rotterdam een stroom aanmeldingen van nieuwe vrijwilligers opgeleverd. De website www.cosanederland.nl werd druk bezocht. Op dit moment staat de teller op ruim 100 nieuwe aanmeldingen. In Brabant zijn met de meeste van de kandidaten al kennismakingsge-

sprekken gevoerd. In oktober en november vinden daar de trainingen plaats voor de vrijwilligers die na het gesprek besloten hun enthousiasme en motivatie om te zetten in activiteiten voor COSA. De regio Rotterdam organiseerde twee informatiebijeenkomsten voor kandidaat vrijwilligers. Ook daar zijn de kennismakingsgesprekken gestart en zullen eind van het jaar de eerste trainingen voor vrijwilligers plaatsvinden.

De projectmedewerkers zijn blij verrast met en onder de indruk van het enthousiasme en de kwaliteiten van de vrijwilligers. Zij bewijzen nu al dat maatschappelijke betrokkenheid nog bestaat in Nederland. Niet alleen in woorden, maar vooral in daden. Een woord van grote dank is hier op zijn plaats voor de vrijwilligers die als pioniers een jaar actief zijn voor COSA en voor iedereen die in de afgelopen periode zich heeft aangesloten bij de groeiende groep COSA-supporters.

Bezoek van Circles UK

In oktober bracht Chris Wilson onze consultant van Circles UK een bezoek aan Circles NL. Hij werd vergezeld door Laurence, een vrijwilliger die in Engeland al 8 jaar actief is voor COSA. Zij gaven ons waardevolle adviezen en vooral de verhalen van Laurence hebben veel inspiratie gegeven.

Chris en Laurence illustreerden met hun verhalen en adviezen opnieuw dat het invoeren van COSA in Nederland een zorgvuldig en geleidelijk proces hoort te zijn. “Laat je niet verleiden om snel Cirkels te starten als niet aan alle randvoorwaarden is voldaan”, aldus de centrale boodschap van Wilson. Niet alleen uit zorg voor de vrijwilligers en kernleden, maar ook om te zorgen dat COSA als succesvolle reïntegratiemethode toekomstperspectief blijft houden.

Presentaties

Vanuit het Programmabureau zijn de afgelopen maanden diverse presentaties en workshops over COSA verzorgd. In Tilburg, tijdens het afscheidsymposium van prof. dr. Anton van Kalmthout op 1 juli; in Oslo, waar op 1-4 september het 11e congres van de International Association for the Treatment of Sexual Offenders (IATSO) werd gehouden, in Birmingham, waar op 20 oktober op het 3e nationale congres van Circles UK een presentatie werd gegeven over de samenwerking met Circles-NL, en op 28 oktober aan de Universiteit van Maastricht, tijdens het congres ‘De doodstraf voorbij’.

Onderzoek

Na de aanpassingsstudie, die in 2009 werd afgerond en op onze website beschikbaar is, is nu ook het onderzoek naar de proefimplementatie van COSA in de regio 's-Hertogenbosch vrijwel afgerond. Naar verwachting komt dit onderzoek uiterlijk in januari 2011 beschikbaar. Het effectonderzoek naar COSA is in september gestart. Dit vierjarige onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met de Universiteit van Tilburg en zal uitmonden in een proefschrift van Mechtild Höing van Avans Hogeschool.

COSA in 2011

Uit heel Nederland komen verzoeken om informatie en vooral ook de vraag wanneer COSA ook in de rest van het land beschikbaar zal zijn. Als we iets hebben geleerd van Circles UK, dan is het wel dat het invoeren van COSA een gedegen voorbereiding vraagt en we vooral niet te snel moeten uitbreiden. Leren van de ervaringen en zorgen dat er voldoende ondersteuning beschikbaar is om aan alle randvoorwaarden te kunnen voldoen om van COSA een succes te maken in de regio's. Nu er twee regionale projecten actief zijn kijken we wel vooruit naar 2011. We hopen dat er volgend jaar twee nieuwe regionale projecten kunnen starten. Besprekingen daarover zijn inmiddels gestart.

Circles Europe: Together for Safety

Mede dankzij Europese subsidie in het kader van Daphne III is het mogelijk om samen met Circles UK, Justitiehuis Antwerpen, het CEP en de Universiteit van Tilburg een start te maken met de verspreiding van COSA in Europa. De subsidie is verstrekt voor 2010 en 2011 en moet leiden tot een Europees Handboek voor de invoering van COSA. De ervaringen die we in Nederland en België opdoen met de invoering van COSA zullen daaraan een belangrijke bijdrage leveren. Daarnaast wordt het onderzoek naar de effectiviteit van COSA voor een deel vanuit deze subsidie gefinancierd. Het Justitiehuis Antwerpen is gestart met de voorbereidingen voor de eerste Cirkels in België en werkt daarin nauw samen met Circles-NL. Een samenvatting van de aanpassingsstudie voor België zal binnenkort op onze website verschijnen.

COSA vrijwilliger word je niet zomaar

Zonder vrijwilligers geen COSA. Het werven van goede en enthousiaste vrijwilligers heeft dan ook de hoogste prioriteit. De ervaringen tot nu toe leren dat het niet eenvoudig is om vrijwilligers te vinden voor deze moeilijke doelgroep. "COSA vrijwilliger word je niet zomaar" staat dan ook duidelijk op de folder voor vrijwilligers vermeld. Het project is erg trots op de negen vrijwilligers die deze boeiende taak op het grensvlak van mens, misdaad en maatschappij nu al vervullen. Even trots zijn we op iedereen die zich in de afgelopen periode heeft aangemeld als vrijwilliger. Hun enthousiasme maakt COSA levend en waardevol. Ook daardoor zien we de toekomst van COSA met vertrouwen tegemoet. Wij hopen dat ook u het enthousiasme van de huidige vrijwilligers en projectmedewerkers deelt en COSA in uw netwerk onder de aandacht wilt brengen.

Kent u iemand in de provincie Brabant of de regio Rotterdam/Dordrecht die mogelijk interesse heeft in een taak als COSA-vrijwilliger?

Via informatieCOSA@reclassering.nl kunt u folders aanvragen en ook op www.cosanederland.nl kunt u deze informatie vinden.

Het project 'Circles-NL' worden mogelijk gemaakt door een subsidie van het
MINISTERIE VAN VEILIGHEID & JUSTITIE.

Ministerie van Veiligheid & Justitie

'Circles Europe: Together for Safety' wordt mogelijk gemaakt door een subsidie van de EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE-GENERAL JUSTICE, FREEDOM AND SECURITY²

² De verantwoordelijkheid voor de inhoud van deze nieuwsbrief berust bij het programmabureau Circles-NL. De Europese Commissie is niet verantwoordelijk voor deze informatie of het gebruik daarvan.

GEEN NIEUWE SLACHTOFFERS

Dat is het motto van COSA. Een (voor Nederland) nieuwe werkwijze voor de re-integratie van daders van zedenmisdrijven. Het doel is het risico op recidive van zedendaders te verkleinen door hen intensief te ondersteunen bij en toezicht te houden op hun re-integratie in de samenleving. Vrijwilligers spelen een cruciale rol. Zij zorgen ervoor dat de voormalige zedendader een nieuwe start kan maken en een verantwoordelijk leven kan leiden. COSA ('Circles of support and accountability: cirkels voor ondersteuning, samenwerking en aanspreekbaarheid') is een werkwijze die speciaal is ontwikkeld om zedendaders veilig te laten terugkeren in de maatschappij. De werkwijze is al in 1994 in Canada ontstaan en

vanaf 2002 geïntroduceerd in Engeland. In Brabant is in 2009 een proef met COSA gestart om te onderzoeken of deze werkwijze ook in de Nederlandse samenleving werkt. Een COSA-cirkel is als volgt samengesteld: een binnencirkel van vier tot zes vrijwilligers met het kernlid -zoals de zedendaders binnen COSA worden genoemd- en een buitencirkel van deskundigen. Een cirkelcoördinator traint en begeleidt de binnencirkel en verzorgt de koppeling tussen de twee cirkels. De dader gaat met de vrijwilligers een contract aan. Daarin staan onder meer de twee belangrijkste uitgangspunten van COSA vermeld: 'geen nieuwe slachtoffers' en 'geen geheimen'